

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji
Ekonomiskā politika
Makroekonomiskā attīstība
Iekšzemes kopprodukts
Apstrādes rūpniecība
Investīcijas
Ārējā tirdzniecība
Maksājumu bilance
Inflācija
Monetārie rādītāji
Budžets un valsts parāds
Iedzīvotāju ienākumi
Nodarbinātība un bezdarbs
Baltijas valstis

Latvija: 2007

Teritorija, tūkst. km ²	64,6
Iedzīvotāju skaits 01.10.2007. (tūkst.)	2 273
tai skaitā:	
pilsētās	1 544
no tiem galvaspilsētā Rīgā	718
laukos	729
Nacionālā valūta: lats (LVL)	

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2003	2004	2005	2006	2007 p
(pieaugums pret iepriekšējo gadu, procentos)					
Iekšzemes kopprodukts	7,2	8,7	10,6	11,9	10,5
Patēriņa cenas	2,9	6,2	6,7	6,5	10,0
(procentos pret iekšzemes kopproduktu)					
Vispārējās valdības sektora deficīts vai pārpalikums	-1,6	-1,0	-0,4	-0,3	0,4
Vispārējās valdības parāds	14,4	14,5	12,5	10,6	9,0
Tekošā konta saldo	-8,2	-12,9	-12,6	-22,3	-22,0
Lata kurss pret ASV dolāru	0,571	0,540	0,565	0,560	0,520
Lata kurss pret eiro	0,645	0,671	0,703	0,703	0,703
Bezdarba līmenis (darba meklētāju īpatsvars % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, 15-74 gadi)	10,6	10,4	8,7	6,8	6,0

	2006				2007		
	I	II	III	IV	I	II	III
(pieaugums pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos)							
Iekšzemes kopprodukts	13,1	11,1	11,9	11,7	11,2	11,0	10,9
Patēriņa cenas	7,0	6,3	6,6	6,3	7,6	8,6	10,3
(procentos pret iekšzemes kopproduktu)							
Vispārējās valdības sektora deficīts vai pārpalikums	1,3	2,4	4,0	-7,4	4,3	3,5	...
Tekošā konta saldo	-15,6	-19,2	-24,7	-27,1	-26,4	-23,5	...
Lata kurss pret ASV dolāru	0,585	0,560	0,551	0,546	0,536	0,522	0,512
Lata kurss pret eiro	0,703	0,703	0,703	0,703	0,703	0,703	0,703
Bezdarba līmenis (darba meklētāju īpatsvars % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, 15-74 gadi)	7,8	7,2	6,2	6,1	6,9	6,0	5,9

p - Ekonomikas ministrijas prognoze

Ekonomiskā politika

Iepriekšējā desmitgadē veiktās reformas ir nostiprinājušas privāto sektoru, ir nodrošināti attīstību veicinoši makroekonomiskie apstākļi. Privātā iniciatīva un kapitāla vairošana ir galvenie attīstības dzinējspēki. Ar likumu tiek garantēta ārvalstu investīciju aizsardzība, ārzemnieki var brīvi repatriēt peļņu un kapitālu, ārvalstu un vietējiem uzņēmējiem tiek nodrošināti vienādi uzņēmējdarbības nosacījumi.

Iestāšanās ES dod Latvijai jaunas iespējas ekonomikas attīstībai. Iekļaujoties vienotajā ES tirgū, Latvija var izmantot priekšrocības, ko nodrošina plašs un stabils tirgus, brīva preču un pakalpojumu, darbaspēka un kapitāla kustība, tas ir, visizdevīgākos nosacījumus ES tirgū.

Latvijas ekonomiskās politikas mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu un līdzsvarotu ekonomisko un sociālo attīstību, īstenot pāreju no darbietilpīgas ekonomikas uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku un 20-30 gadu laikā sasniegt ES valstu vidējo IKP līmeni uz vienu iedzīvotāju.

Valdība laika periodam no 2007.-2013. gadam ir identificējusi valsts attīstībai trīs galvenās prioritātes, tādas kā izglītots un radošs cilvēks, uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība, zinātnes un pētniecības attīstība.

Lai celtu Latvijas konkurētspēju, Ministru kabinets ir apstiprinājis *Uzņēmējdarbības konkurētspējas un inovāciju veicināšanas programmu 2007.-2013. gadam*. Programmā ir definēti konkrēti pasākumi uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai, finanšu pieejamības sekmēšanai, jaunu uzņēmējdarbības iniciatīvu attīstībai, zināšanu pārnesei un komercializācijai u.c. Minēto pasākumu īstenošanai ir plānots finansējums 464 milj. latu apmērā, tai skaitā piesaistot ES struktūrfondu finansējumu 420 milj. latu apmērā.

Pēdējos gados Latvijā ir būtiski uzlabota uzņēmējdarbības vide, ieviešot ES tiesību un pienākumu kopuma (*acquis communautaire*) prasības un īstenojot *Pasākumu plānu uzņēmējdarbības vides uzlabošanai*. Latvijā šobrīd ir viena no zemākajām uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) likmēm (15%) ES. Pasaules Bankas grupas veiktajā pētījumā *Uzņēmējdarbība 2008. gadā* Latvijas uzņēmējdarbības vide starp 178 valstīm ir ierindota 22. vietā, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir par 2 vietām augstāk.

Lai izveidotu optimālu pašvaldību pārvaldes un organizatorisko struktūru un sekmētu to kapacitāti, Latvijā tiek īstenota administratīvi teritoriālā reforma, kuru paredzēts pabeigt līdz pašvaldību vēlēšanām 2009. gadā.

Latvija konsekventi īsteno monopolitirgu - telekomunikāciju, elektrības un gāzes apgādes, pasta un dzelzceļa - atvēršanu konkurencei. Valdība turpina uzlabot bāzes infrastruktūru, īpašu uzmanību pievēršot enerģētikas sektora, kā arī elektronisko sakaru un informācijas sistēmu attīstībai, transporta infrastruktūras kvalitātes uzlabošanai un efektīva tīkla izveidošanai. ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda izmantošana paver lielākas iespējas uzlabot infrastruktūru.

Lai panāktu tautsaimniecības sabalansētu attīstību, valdība ir apņēmusies 2007. gadā, kā arī 2008., 2009. un 2010. gadā nodrošināt budžetu ar pārpalikumu. Vispārējās valdības parāda līmenis Latvijā ir viens no zemākajiem ES, un paredzams, ka tā līmenis vidējā termiņā saglabāsies ievērojami zem Māstrihtas līgumā noteiktā kritērija.

Latvijas Banka *de facto* īsteno fiksētā nacionālās valūtas maiņas kursa politiku. Tas mazina nenoteiktību, novērš valūtas risku un nodrošina uzņēmējiem stabili pamatu plānošanai.

Strukturālo reformu veiksmīga realizācija Latvijā nodrošinās ekonomiskās izaugsmes stabilitāti, sekmēs konverģences procesu un dziļāku integrāciju Eiropas un pasaules ekonomikā.

Makroekonomiskā attīstība

Valstī veiktās reformas un integrācija ES ir pozitīvi ietekmējusi ekonomisko attīstību. Laika periodā no 2004.-2006. gadam IKP ik gadu pieauga vidēji par 10,4%, 2007. gada 1. pusgadā - par 11,1%, bet, saskaņā ar CSP iepriekšējo novērtējumu, 2007. gada 3. ceturksnī IKP apjoms, salīdzinot ar 2006. gada 3. ceturksni, ir pieaudzis par 10,9 procentu.

Straujos izaugsmes tempus nodrošina galvenokārt stabila iekšzemes pieprasījuma dinamika, ko veicina ienākumu pieaugums, finanšu sistēmas stabilitāte, kredītiespēju paplašināšanās, iestāšanās NATO un ES, pozitīvo nākotnes paredzējumu veidošanās. Iekšzemes pieprasījuma pieaugums veicina pakalpojumu attīstību, īpaši tirdzniecības un komercpakalpojumu, kā arī būvniecībā. Augsti ir arī transporta un sakaru nozares pieauguma tempi. Apstrādes rūpniecības ieguldījums izaugsmē ir mazāks, šī nozare laika periodā no 2004.-2006. gadam pieauga vidēji par 6,2% ik gadu, bet 2007. gada 1. pusgadā - par 1,2 procentiem.

Pamazām uzlabojas rādītāji, kas raksturo nodarbinātību un bezdarbu. Pēdējos gados nodarbināto skaits ik gadu palielinās par 1-2% (2006. gadā - par 5%), bet bezdarba līmenis ir samazinājies no 10,4% 2004. gadā līdz 6,8% 2006. gadā un līdz 6% 2007. gada 2. ceturksnī.

Viens no galvenajiem ekonomikas attīstības riskiem Latvijā ir augstā inflācija un lielais tekošā konta deficīts, kura pamatā ir augstais iekšzemes pieprasījums. Inflācija kopš 2004. gada pārsniedz 6%, un gada vidējā inflācija 2006. gadā bija 6,5%. 2007. gada pirmajā pusē cenu pieauguma tempi palielinājās.

Latvijas inflācijas līmeni nosaka daudzi, dažkārt savstarpēji nesaistīti faktori, t.sk. gan strukturālas dabas izmaiņas saistībā ar dalību ES, gan pasaules cenu kāpums energoresursiem, gan administratīvi regulējamo cenu izmaiņas u.c. Būtiskākais faktors tomēr ir strauji augošais iekšējais pieprasījums.

2006. gadā strauji palielinājās maksājumu bilances tekošā konta deficīts, kas bija 21,3% līmenī no IKP (2007. gada 1. pusgadā - 24,8%). Jāatzīmē, ka tekošā konta deficīts tiek segts ar ārvalstu tiešajām investīcijām un ilgtermiņa aizņēmumiem. Latvijas Bankas rezerves aktīvi palielinās, un tīrās ārējās rezerves pilnībā sedz naudas bāzi.

Lai ierobežotu iekšzemes pieprasījumu, Ministru kabinets 2007. gada 6. martā atbalstīja inflācijas ierobežošanas pasākumus, kuri ir saistīti ar budžeta un nodokļu politiku, kredītesanu un citām jomām, kas var uzlabot situāciju nekustamo īpašumu tirgū, darba tirgu un produktivitāti, kā arī konkurences politiku. Kā liecina nekustamo īpašumu cenu un piedāvājuma izmaiņas, plānā paredzēto pasākumu īstenošana nekustamā īpašuma darījumu ierobežošanas un mājokļu kredītesanas jomā jau ir devusi pirmos rezultātus. Līdztekus šiem valdības politikas pasākumiem ir kļuvusi piesardzīgāka lielāko Latvijas komercbanku kredītesanas politika. Sagaidāms, ka, sarūkot minēto cenu paaugstinošo faktoru ietekmei un valdībai īstenojot inflācijas samazināšanas pasākumus, inflācija pakāpeniski kritīsies.

Ekonomiskās izaugsmes potenci vislabāk raksturo investīciju pieaugums. Pēdējo trīs gadu laikā investīcijas pamatlīdzekļos ir pieaugušas par 81% (vidēji gadā par 22%). Ja nebūs ārēju satricinājumu, vidēja termiņa periodā ikgadējs IKP pieaugums var būt 6-8% apmērā. Ekonomikas ministrija prognozē IKP pieaugumu 2007. gadā vismaz 10% apmērā.

Iekšzemes kopprodukts

2006. gads

Apjoms faktiskajās cenās,

milj. latu	11265
milj. ASV dolāru	20116
milj. eiro	16024

Uz vienu iedzīvotāju,

latos	4923
ASV dolāros	8791
eiro	7002

IKP nozaru struktūra, %:

Lauksaimniecība ¹	3,7
Rūpniecība	14,7
Būvniecība	6,8
Tirdzniecība ²	22,4
Transports un sakari	13,0
Sabiedriskie pakalpojumi ³	14,4
Pārējie pakalpojumi	25,0

Jau vairākus gadus Latvijā ir vērojama strauja ekonomikas izaugsme. Pēdējos trīs gados (2004.-2006.) IKP ik gadu pieauga vidēji par 10,4%. Straujās izaugsmes galvenais dzinulis ir stabils iekšzemes pieprasījuma palielinājums. Ievērojami ir pieaudzis gan privātais patēriņš, gan investīcijas. Mazāka loma izaugsmē ir eksporta apjomu pieaugumam.

2006. gadā IKP pieauga par 11,9%. Lielākā loma izaugsmē bija iekšējam pieprasījumam, kura rekordlielais kāpums sasniedza 17,2%, ko galvenokārt sekmēja viegla piekļuve kredītresursiem. Privāto patēriņu labvēlīgi ietekmēja arī strādājošo straujais algu straujais pieaugums un līzings iespējas. Savukārt eksporta pieauguma tempi būtiski saruka līdz 5,3%, kas pasliktināja Latvijas eksporta-importa bilanci un izraisīja lielu tekošā konta deficītu 2006. gada beigās. Investīcijas pamatlīdzekļos 2006. gadā bija par 18,3% lielākas nekā iepriekšējā gadā.

Gandrīz 80% no IKP pieauguma nodrošināja pakalpojumu nozaru izaugsme, un lielākais bija tirdzniecības un komercpakalpojumu ieguldījums. 2006. gadā strauji attīstījās būvniecība, bet rūpniecības izaugsme bija mērena.

2007. gadā turpinās strauja ekonomiskā izaugsme. IKP pieaugums 3. ceturksnī bija par 10,9%. Izaugsmē lielāko

ieguldījumu joprojām dod iekšzemes pieprasījuma kāpums.

Pēc Eurostat novērtējuma, IKP uz vienu iedzīvotāju pēc pirktpējas paritātes 2006. gadā Latvijā bija 55% no ES-27 vidējā līmeņa, bet 2007. gadā tiek prognozēts, ka šis rādītājs būs 61%. Pēdējos trīs gados ir izdevies mazināt atpalicību no ES valstu vidējā līmeņa par 10 procentpunktiem.

¹ kopā ar mežsaimniecību un zvejniecību

² kopā ar viesnīcām un restorāniem

³ valsts pārvalde kopā ar veselības aizsardzību un izglītību

Iekšzemes kopprodukts

IKP dinamika nozaru griezumā
(pieaugums pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu,%)

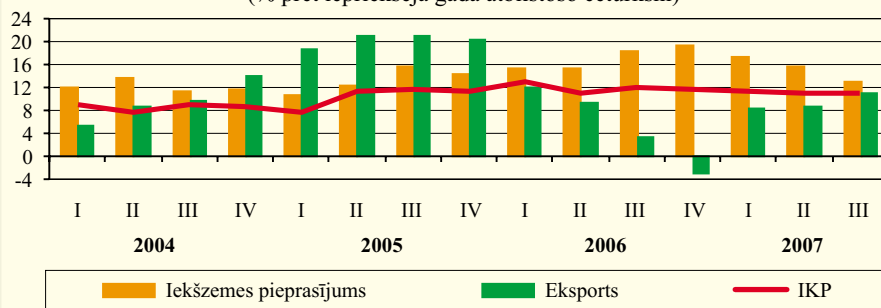
	2006				2007			2004	2005	2006
	I	II	III	IV	I	II	III			
IKP	13,1	11,1	11,9	11,7	11,2	11,9	10,9	8,7	10,6	11,9
Lauksaimniecība ¹	0,9	-3,3	-1,3	4,0	5,3	-0,3	11,6	3,4	9,3	-0,3
Rūpniecība	9,3	4,0	7,4	3,1	1,7	5,8	0,7	6,4	5,5	5,8
Būvniecība	17,5	16,1	12,2	10,3	17,0	13,6	13,2	13,3	15,5	13,6
Tirdzniecība ²	17,4	18,4	17,9	15,5	15,6	17,3	13,7	12,7	16,7	17,3
Transports un sakari	6,0	10,9	12,1	7,7	7,6	9,3	10,4	10,1	13,7	9,3
Sabiedriskie pakalpojumi ³	2,9	4,4	2,1	7,9	3,6	4,4	5,5	3,4	4,6	4,4
Pārējie pakalpojumi	18,3	14,8	16,3	17,2	13,1	16,7	14,0	9,4	10,3	16,7

¹ kopā ar mežsaimniecību un zvejniecību

² kopā ar viesnīcām un restorāniem

³ valsts pārvalde kopā ar veselības aizsardzību un izglītību

IKP un tā izlietojuma posteņu izmaiņas pa ceturkšņiem
(% pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni)

Apstrādes rūpniecība

2006. gads

Pieauguma temps: 6,2%

Īpatsvars IKP 11,8%

2006. gadā apstrādes rūpniecības izaugsme bija nedaudz straujāka nekā iepriekšējā gadā, un ražošanas apjomi par 6,2% pārsniedza iepriekšējā gada līmeni. Jāatzīmē, ka straujāka izaugsme bija nozarēs, pēc kuru saražotās produkcijas ir liels pieprasījums vietējā tirgū, izņemot pārtikas rūpniecību. Krietni mērenāki izaugsmes tempi bija vienā no galvenajām Latvijas eksporta

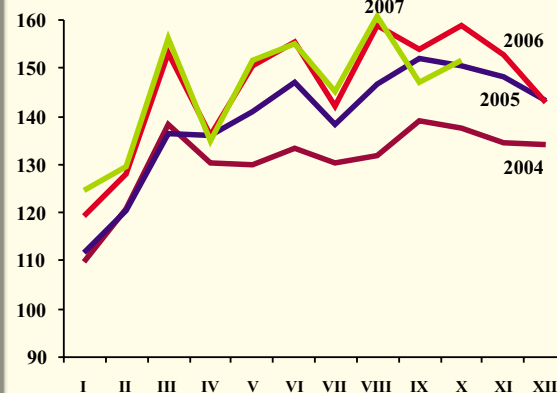
nozarēm - kokapstrādē.

Savukārt 2007. gada janvārī-septembrī kopumā ražošanas apjomi palielinājās minimāli - par 0,6% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Apstrādes rūpniecības lēno izaugsmi lielā mērā noteica vienas no lielākām rūpniecības apakšnozarēm - kokapstrādes ražošanas apjomu samazināšanās šajā periodā par 7,1%. Vienlaikus jāatzīmē citu uz

eksportu vērstu rūpniecības nozaru straujā izaugsme, - metālu un metālizstrādājumu ražošana palielinājās par 7%, elektronisko un optisko iekārtu ražošana - par 9,5%, ķīmiskā un to saskarnozaru rūpniecība - par 6,7 procentiem.

Apstrādes rūpniecības izaugsmes samazinājums saistīts ar atsevišķu nozaru, galvenokārt kokapstrādes uzņēmumu pārstrukturizāciju, kas nākotnē nodrošinās uzņēmumu konkurētspējas pieaugumu ārvalstu tirgos un lielāku ieguldījumu IKP veidošanā.

Apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi
(2000. gada vidējais mēneša apjoms = 100)

Investīcijas

2006. gads

Uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas uz vienu iedzīvotāju, perioda beigās: 3294,3 ASV dolāru

Investīcijas ir viens no nozīmīgākajiem Latvijas ekonomikas izaugsmes faktoriem. Pēdējo trīs gadu laikā (2004.-2006.) tās pieauga par 81% (vidēji gadā par 22%). Straujo investīciju dinamiku lielā mērā ietekmēja finanšu resursu pieejamības paplašināšanās, ko noteica divi galvenie apstākļi: pirmkārt, pastiprinātā ārvalstu kapitāla ieplūde kopš Latvijas iestāšanās ES un, otrkārt, uzņēmumu finansiālā stāvokļa uzlabošanās, pateicoties relatīvi zēmam nodokļu slogam un augstam iekšzemes pieprasījumam.

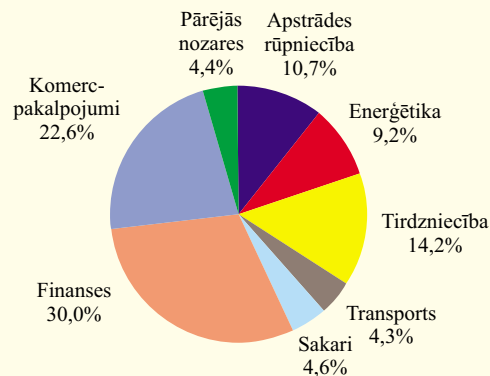
2006. gadā investīcijas pieauga par 18,3%, kas ir nedaudz lēnāk nekā 2005. gadā. Savukārt 2007. gada pirmajā pusē investīcijas pieauga par 15,9% un veidoja 32,8% no IKP.

Uzkrāto ārvalstu tiešo investīciju apjoms Latvijā 2007. gada jūnija beigās bija 4714 milj. latu, tas ir, par 17,6% vairāk nekā 2006. gada beigās.

Nozaru struktūrā uzkrāto ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) lielāks īpatsvars ir ieguldījumiem pakalpojumu nozarēs. Gandrīz puse no šajā periodā piesaistītajām ĀTI ir ieguldītas komercpakalpojumu nozarē.

Trīs ceturtdaļas no ĀTI ir saistītas ar ES dalībvalstīm, un lielākie ieguldītāji ir Igaunijas (15% no uzkrātām ĀTI 2007. gada 1. pusgada beigās), Zviedrijas (13,1%) un Vācijas (10,9%) uzņēmēji. 5,7% investīciju ir saņemtas no Krievijas.

Uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas sadalījumā pa nozarēm (2007. gada 1. pusgada beigās, procentos)

Ārējā tirdzniecība

2006. gads

Eksporta struktūra, %:

Koksne un tās izstrādājumi -	22,5
Metālapstrāde, mašīnbūve un transporta līdzekļi -	30,7
Vieglās rūpniecības preces -	8,8
Ķīmiskās rūpniecības preces, plastmasas izstrādājumi -	9,8
Lauksaimniecības un pārtikas preces -	13,2
Pārējās preces -	15,0

Latvijas preču eksporta apjoms 2006. gadā pieauga stipri mērenāk nekā importa apjoms (attiecīgi par 4% un 20%). Atbilstoši ienākumi no preču eksporta pieauga par 14%, bet importa izdevumi par 31,1 procentu.

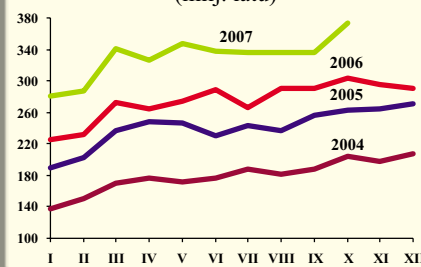
Būtiski importa apjomi palielinājās metālapstrādes produktu grupā, kura nodrošināja gandrīz 30% no kopējā eksporta apjoma pieauguma. Savukārt ievērojami saruka minerālo produktu eksports (galvenokārt uz ES valstīm), kura apjomi 2005. gadā bija ļoti strauji palielinājušies. Tāpat jāatzīmē, ka 2006. gadā nepalielinājās koksnes un tās izstrādājumu eksports.

Pēc iestāšanās Eiropas Savienībā ļoti strauji pieaug Latvijas tirdzniecība ar Lietuvu un Igauniju, kā arī ar citām jaunajām ES dalībvalstīm. Salīdzinot ar periodu pirms iestāšanās ES, divu gadu laikā Latvijas tirdzniecība ar pārējām Baltijas valstīm ir pieaugusi vairāk nekā divas reizes. 2006. gadā pieauga arī eksports uz NVS valstīm, kas bija gandrīz par trešdaļu lielākā vērtībā nekā iepriekšējā gadā, būtiski palielinoties pārtikas produktu, ķīmisko preču un dažādu mašīnu un iekārtu eksportam. Eksports uz ES valstīm pieauga par 12% (faktiskajās cenās),

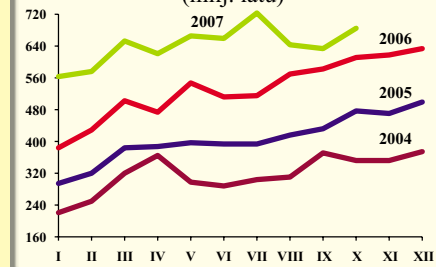
lielāko ieguldījumu nodrošināja pārtikas produktu kā arī mašīnu un iekārtu eksporta palielinājums.

2007. gada trīs ceturkšņos preču eksports palielinājās par 5,6%, savukārt preču imports atkal pieauga straujākos tempos - par 19,7%. 2007. gada 3. ceturksnī ir vērojams tirdzniecības apjomu pieaugumu tempu samazinājums, attiecīgi eksporta apjomi palielinājās par 2,9%, bet importa - par 13,4 procentiem. 2007. gadā straujāk turpina palielināties eksporta apjomi uz kaimiņvalstīm - Igauniju un Lietuvu, kā arī uz NVS valstīm.

Latvijas preču eksporta dinamika pa mēnešiem (milj. latu)

Latvijas preču importa dinamika pa mēnešiem (milj. latu)

Maksājumu bilance

2006. gads

Tekošā konta saldo,

milj. LVL:	-2509,964
milj. ASV dolāru:	-4521,768

2006. gadā strauji palielinājās maksājumu bilances tekošā konta deficīts. Galvenais deficīta iemesls ir izteikti negatīvā tirdzniecības bilance, kas gada beigās bija -22,3% no IKP.

Latvijai jau vairākus gadus raksturīgs relatīvi liels tekošā konta deficīts. Līdz šim tas nav ietekmējis ekonomikas stabilitāti, jo deficītu lielā mērā nosedz parādu neradošās plūsmas un Latvijas Bankas rezerves aktīvi ik gadu palielinās. Tomēr, sākot ar 2006. gadu, strauji pieauga parādu radošo plūsmu īpatsvars.

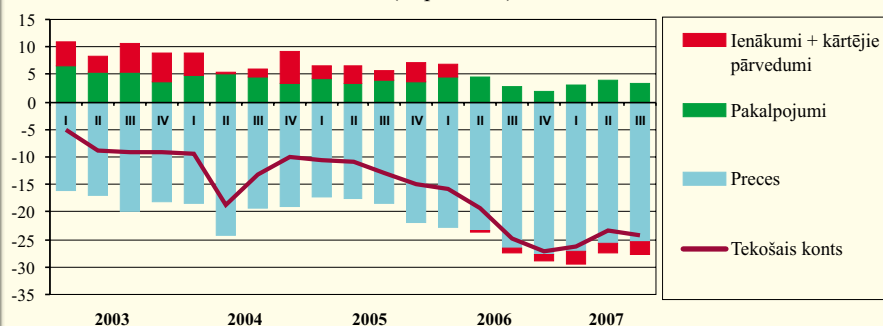
2007. gada sākumā bija vērojama neliela tekošā konta uzlabošanās, kas bija saistīta ar ārējās tirdzniecības deficīta samazinājumu, tomēr 3. ceturkšņa dati liecina, ka atkal, pieaugot

tirdzniecības deficītam un parādu radošajām plūsmām, tekošā konta deficīts palielinās.

Latvijā iekšzemes pieprasījums ir lielāks nekā iekšzemes piedāvājums, tāpēc veidojas tekošā konta deficīts. Tas nozīmē, ka, lai finansētu iekšzemes investīcijas, jāizmanto arī ārvalstu uzkrājumi. Pēdējos gados uzkrājumu līmenis attiecībā pret IKP Latvijas ekonomikā būtībā ir nemainīgs, - apmēram 20%. Savukārt investīciju līmenis ekonomikā strauji aug, it īpaši pēc iestāšanās ES, 2005. gadā sasniedzot 36%, bet 2006. gadā - gandrīz 40 procentus.

Galvenais ārvalstu kapitāla piesaistītājs ir banku sektors.

Tekošā konta saldo
(% pret IKP)

Inflācija

2007. gada oktobrī

(12 mēnešu inflācija)

PCI:	13,2%
RCI:	15,9%

Kopējais cenu pieaugums 2006. gadā (par 6,8%, decembris pret decembri) bija nedaudz mazākā apjomā nekā iepriekšējā gadā (par 7%). Pakalpojumiem cenas pieauga straujāk - par 7,9%, bet precēm lēnākos tempos - par 6,4%. Rezultātā gada vidējās cenu izmaiņas 2006. gadā bija par 6,5% (2005. gadā - par 6,7%).

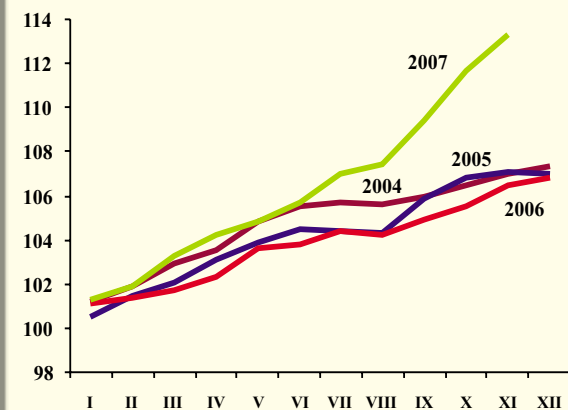
Visbūtiskāk cenu palielinājumu 2006. gadā tāpat kā iepriekšējos divos gados noteica cenu pieaugums pārtikas produktiem. Otra lielākā grupa, kas būtiski iespaidoja vispārējo cenu pieaugumu 2006. gadā, bija cenu palielinājums mājokļu uzturēšanai, ko lielā mērā

noteica administratīvi regulējamo cenu pieaugums siltumenerģijai, dabas gāzei, elektroenerģijai un citiem komunāliem pakalpojumiem. Strauji pieauga arī mājokļa uzturēšanas un remonta pakalpojumu cenas.

Kopumā jāatzīmē, ka augsto cenu pieauguma tempu 2006. gadā noteica divi galvenie apstākļi - iepriekšējā gada pietiekoši augstās inflācijas otrās kārtas efekts un administratīvi regulējamo cenu pieaugums. Otrās kārtas efektu pastiprināja kā augstie hipotekārās kredītēšanas apjomi, tā arī algu būtiskais palielinājums.

Cenas 2007. gada vienpadsmit mēnešos, salīdzinot ar 2006. gada 11 mēnešiem ir palielinājušās par 13,3% (2007. gada novembris pret 2006. gada novembri - 13,7%). Palielinās preču cenu pieauguma temps gandrīz visās patēriņa grupās, tomēr cenas pakalpojumiem aug daudz straujāk nekā preču cenas un pārsniedz iepriekšējo gadu cenu palielinājuma tempu. Šāds straujš cenu kāpums 2007. gadā norāda uz to, ka inflācijas otrās kārtas efekts (algu pieaugums, ražotāju cenu kāpums u.c.) un inflācijas gaidas ir ļoti spēcīgi faktori, kas ietekmē patēriņa cenu pieaugumu.

Patēriņa cenu indekss
(iepriekšējā gada decembris = 100)

Monetārie rādītāji

2006. gads

Iekšzemes uzņēmumi un privātpersonas

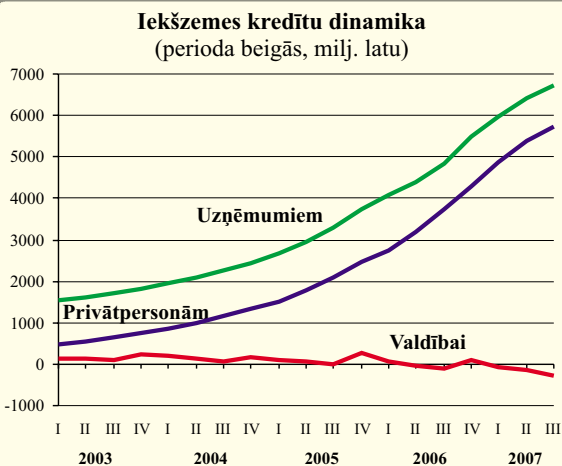
Kredīti:	86,3% no IKP
Noguldījumi:	40,0% no IKP

Banku sektora stabilitāte, iedzīvotāju labklājības un ekonomiskās aktivitātes pieaugums nosaka Latvijas banku sistēmas monetāro pamatrādītāju stabili pieaugumu. Pēdējos gados uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu apjoms ik gadu ir pieaudzis par 50-60%. 2007. gada septembrī, salīdzinot ar 2006. gada septembri, plašās naudas apjoms M2X bija pieaudzis par 19,8%, skaidrā nauda apgrozībā - par 2,5%, noguldījumu apjoms - par 23,7%. Tajā pašā laikā turpināja pieaugt - par 45,3% - arī kredīti uzņēmumiem un privātpersonām. Pieaugot kredītēšanas apjomam, kredītu kvalitāte nepasliktinās. 2007. gada 2. ceturksņa beigās ieņēmumus nenesošo kredītu īpatsvars nebanku izsniegto kredītu kopsummā bija tikai 0,4 procenti.

Latvijas Banka sakarā ar pieaugošo iekšzemes pieprasījumu, lai bremsētu kredītu pieauguma tempu, kopš 2004. gada marta vairākkārt ir paaugstinājusi refinansēšanas likmi un rezervju normu. Tomēr Latvijā šo pasākumu ietekmi ierobežo fiksētā valūtas kursa režīms, kā arī vairāki specifiski faktori.

Valdība š.g. 6. martā ir atbalstījusi pasākumu plānu inflācijas ierobežošanai, kas cita starpā paredz veikt virkni pasākumu kredītēšanas pieauguma kontrolei. Ir ieviesta prasība kredītiestādēm izvērtēt klienta maksātspēju un izsniegt aizdevumus, balstoties tikai uz tā legālajiem ienākumiem. Kredītiem, kuru apjoms pārsniedz 100 minimālo mēnešalgu, ir noteikta obligāta pirmā iemaksa, kas nav mazāka par 10% no preces, pakalpojuma vai nekustamā īpašuma vērtības. Ar 2008. gadu sāks darbu vienots kredītņēmēju reģistrs.

Līdztekus šiem valdības politikas pasākumiem piesardzīgāka ir kļuvusi lielāko Latvijas komercbanku kredītēšanas politika. 2007. gada 3. ceturksnī, salīdzinot ar 2006. gada 2. pusgadu un 2007. gada 1. ceturksni, kredītēšanas pieauguma temps bija krities 2 reizes.

Budžets un valsts parāds

2006. gads

Valsts kopbudžets (% pret IKP):

Ieņēmumi	35,6
tajā skaitā nodokļi	29,3
Izdevumi	36,1
tajā skaitā kapitālieguldījumi	4,8

2006. gadā vispārējās valdības sektorā deficīts bija 30,8 milj. latu jeb 0,3% no IKP apmērā. Ieņēmumi 2006. gadā bija par 30,4% lielāki nekā 2005. gadā, bet izdevumi - par 30,1 procentu.

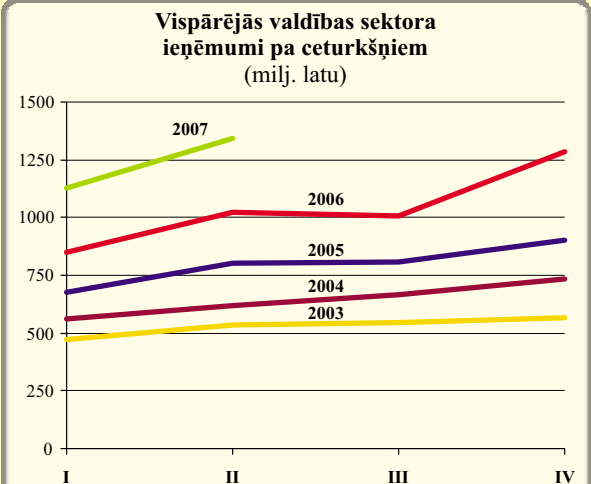
2007. gada valsts budžets tika apstiprināts Saeimā ar finansiālo deficītu 1,3% apmērā no IKP. Tomēr š.g. septembrī Saeima veica grozījumus likumā "Par valsts budžetu 2007. gadam", paredzot tajā pārpalikumu 0,4% apmērā no IKP.

2007. gada budžeta galvenās valsts izdevumu prioritātes ir funkcionējošas veselības aprūpes sistēmas izveidošana, krīzes pārvarēšana iekšlietu sistēmā, izglītības sistēmas pilnveide, sociālās aizsardzības sistēmas modernizēšana, tiesībsargājošo iestāžu administratīvās un institucionālās kapacitātes stiprināšana, efektīva zonas valsts finanšu līdzekļu plānošana, piesaiste un izmantošana,

ES fondu un Eiropas Ekonomiskās aizsardzības sistēmas pāreja uz profesionālajiem bruņotajiem spēkiem, kvalitatīvas un modernas kultūras infrastruktūras izveidošana, valsts pārvaldes sistēmas modernizācija un tās rīcībspējas stiprināšana.

Saeima 2008. gada budžetu ir akceptējusi ar 1% pārpalikumu no IKP. Arī turpmākajos gados ir plānots budžets ar pārpalikumu - 2009. gadā 1,2% apmērā no IKP un 2010. gadā 1,5% apmērā no IKP.

Vispārējās valdības parāda līmenis Latvijā ir viens no zemākajiem ES. 2006. gada beigās tas bija 1191,7 milj. latu jeb 10,6% no IKP, 2005. gada beigās - 1130,3 milj. latu jeb 12,5% no IKP.

Iedzīvotāju ienākumi

2006. gads

Strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksa:

latos	216
ASV dolāros	386

Pensionāru vidējā mēneša vecuma pensija (izmaksātā):

latos	96
ASV dolāros	171

2006. gadā strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksa bija par 41 latu jeb 23,1% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Arī reālās algas līmenis palielinājās būtiski - par 15,6%, neraugoties uz ievērojamo patēriņa cenu kāpumu.

Kopējo algu pieaugumu lielā mērā ietekmēja iepriekšējo gadu augstā inflācija, kā arī vairāku budžeta iestāžu darbinieku algu palielinājums.

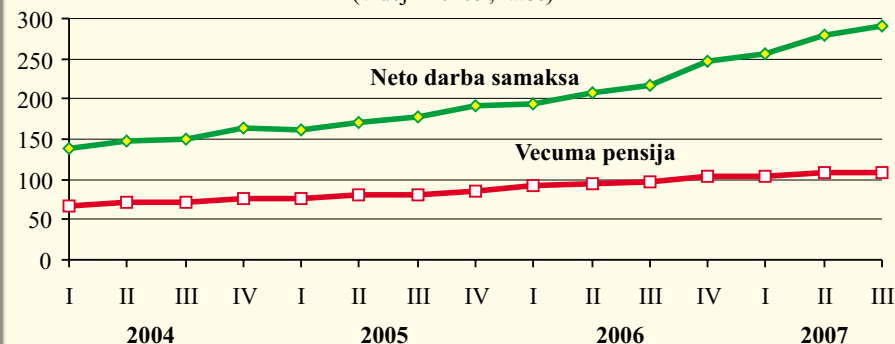
No 2007. gada 1. janvāra minimālā darba alga tika palielināta līdz 120 latiem, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais minimums mēnesī - līdz 50 latiem, kā arī nodokļa atvieglojums par apgādībā esošu personu - līdz 35 latiem.

2007. gada 3. ceturkšņa dati par strādājošo vidējo algu liecina par tās strauju palielinājumu (neto algai par 33,3% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu). Vidējā mēneša bruto darba samaksa tautsaimniecībā 2007. gada 3. ceturksnī bija 404 lati (gandrīz par 100 latiem lielāka nekā 2006. gada 3. ceturksnī). Sabiedriskajā sektorā vidējā bruto darba alga bija

472 lati, savukārt privātajā sektorā - 373 lati.

Caumērā valstī 68,8% no mājtsaimniecību ienākumiem sastāda algotā darba samaksa, bet sociālie pabalsti - apmēram 23,6 procentus. Vecuma pensiju vidējais apmērs 2007. gada septembrī bija 109,38 lati, tas ir par 13,34 latiem lielāka nekā 2006. gada septembrī. Ar 2008. gada 1. janvāri minimālā darba alga tiks palielināta līdz 160 latiem un neapliekamais minimums līdz 80 latiem.

Darba samaksas un vecuma pensiju dinamika
(vidēji mēnesī, latos)

Nodarbinātība un bezdarbs¹

2006. gads

Nodarbinātības līmenis (vecuma grupā 15-64 gadi): 66,3%

Bezdarba līmenis (darba meklētāju īpatsvars vecuma grupā 15-74 gadi): 6,8%

Latvijas straujā ekonomikas attīstība pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība, samazinās bezdarba līmenis un palielinās ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits. Pēdējos trīs gados nodarbināto skaits ik gadu palielinās caurmērā par 2,5% (2004.-2006.), bet bezdarba līmenis ir samazinājies no 10,6% 2003. gadā līdz 6,8% 2006. gadā.

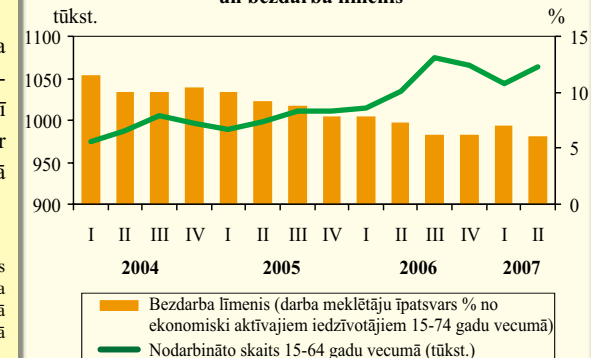
Pēdējo trīs gadu laikā nodarbinātības līmenis Latvijā ir palielinājies par 4,5 procentpunktiem. 2003. gadā nodarbinātības līmenis Latvijā salīdzinājumā ar ES vidējo bija par 1,1 procentpunktu zemāks, bet 2006. gadā to jau pārsniedza par 1,6 procentpunktiem.

Sieviešu nodarbinātības līmenis Latvijā ir augstāks nekā vidēji ES, turklāt šai atšķirībai ir tendence palielināties. 2003. gadā sieviešu nodarbinātības līmenis bija par 2,9 procentpunktiem augstāks, bet 2006. gadā jau par 5,0 procentpunktiem augstāks nekā vidēji ES. Savukārt vīriešu nodarbinātības līmenis, kam ir tendence ar katru gadu paaugstināties, vēl joprojām atpaliek no ES vidējā līmeņa (2003. gadā par 4,7 procentpunktiem, 2006. gadā par 1,6 procentpunktiem).

Arī 2007. gadā turpina palielināties nodarbinātības līmenis. 2007. gada 3. ceturksnī tas sasniedza 69%, jeb par 1,0 procentpunktu augstāks nekā iepriekšējā gada 3. ceturksnī.

¹ Veicot nodarbinātības un darba tirgus tendenču analīzi, nodarbinātības līmeņa rādītājiem apskatītas personas vecumā 15-64 gadi, bet bezdarba rādītājiem vecumā 15-74 gadi, kas atbilst ES praksei.

Nodarbināto iedzīvotāju skaits un bezdarba līmenis

Baltijas valstis

Baltijas valstu svarīgākie sociālekonomiskie rādītāji

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Teritorija, tūkst. km ²	45,2	64,6	65,3
Iedzīvotāju skaits 2007. gada 1. janvārī, tūkst.	1342,4	2281,3	3384,9
Iekšzemes kopprodukts, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu			
2006.g.	111,2	111,9	107,7
2007.g. I cet.	110,1	111,2	108,1
2007.g. II cet.	107,6	111,0	108,0
2007.g. III cet.	6,4	110,9	110,8
Rūpniecības produkcijas kopap joms, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu			
2006.g.	107,3*	105,8	107,3
2007.g. I cet.	108,6*	101,7	99,0
2007.g. II cet.	107,4*	107,2	103,1
2007.g. III cet.	104,2*	111,6	108,5
Bezdarba līmenis (darba meklētāju īpatsvars % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem 15-74 gadi)			
2006.g.	5,9	6,8	5,6
2007.g. I cet.	5,3	6,9	5,0
2007.g. II cet.	5,0	6,0	4,1
2007.g. III cet.	4,2	5,9	...
Patēriņa cenu pārmaiņas, % pret iepriekšējo gada atbilstošo periodu			
2006.g.	4,4	6,5	3,7
2007.g. I cet.	5,2	7,6	4,3
2007.g. II cet.	5,7	8,6	4,8
2007.g. III cet.	6,4	10,3	5,9
Ražotāju cenu pārmaiņas rūpniecībā, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu			
2006.g.	4,5	10,3	9,8
2007.g. I cet.	7,0	15,8	10,7
2007.g. II cet.	8,5	17,8	13,9
2007.g. III cet.	8,7	16,7	14,6

* Īstermiņa statistikas dati.